

ICF/ICF-CY utbildningsmaterial

Del 3 – Mappingsregler
Version 1.0

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2016-2-18

Publicerad www.socialstyrelsen.se, februari 2016

Korrigerad 2016-02-29: "Hälsotillstånd" har ersatt "allmän hälsa" och "sjukdomstillstånd" (s 17, 25 och mappningstabell s 29), "ingår inte i ICF" har ersatt "inte täckt" (s 23, 25, 28), "0= ej möjligt att mappa" har förtydligats av begrepp som ej kan mappas till hälsokomponenterna (s 25, 28), exempel på åtgärder där inriktningen har mappats till ICF har infogats (s 26).

Förord

Flera verksamhetsföreträdare har efterfrågat ett nationellt utbildningsmaterial om ICF/ICF-CY för att öka kunskapen inom den egna verksamheten.

Detta utbildningsmaterial omfattar huvudklassifikationen Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF), som är utgiven av WHO 2001, samt barn- och ungdomsversionen ICF-CY (WHO 2007). Syftet är att sprida information om ICF/ICF-CY inom vård, omsorg och relaterade verksamheter och därmed inspirera till praktisk användning. Materialet består av följande tre delar:

Del 1	Introduktion, modell, struktur och innehåll
Del 2	Kodning
Del 3	Mappningsregler

Materialet innehåller ett antal bilder med tillhörande text. Bilderna ska användas tillsammans med den fullständiga versionen av ICF/ICF-CY som finns på Socialstyrelsens webbplats. Bilderna kan laddas ner som powerpointpresentation från Socialstyrelsens hemsida.

Del 3 är en komplettering till tidigare publicerat utbildningsmaterial om ICF/ICF-CY (del 1 och 2) som publicerades 2011. Ann-Helene Almborg, enheten för klassifikationer och terminologi, har ansvarat för utveckling av del 3.

Socialstyrelsen hoppas att materialet ska inspirera många yrkesverksamma och studerande inom vård- och omsorgsområdet att använda ICF/ICF-CY inom olika verksamheter och för olika praktiska tillämpningar

Kristina Bränd Persson
Enhetschef

Innehåll

Förord	3
3.1 Del 3 Mappningsregler	7
3.2 Mappningsregel 1	8
3.3 Mappning	9
3.4 Olika typer av mappning	10
3.5 Mappning – centrala begrepp	11
3.6 Mappning från - till	12
3.7 Strukturera information – innan mappning	13
3.8 Mappning - genomförande	14
3.9 Arbetssätt 1	15
3.10 Arbetssätt 2	16
3.11 Mappningsregel 2	17
3.12 Mappningsregel 3	18
3.13 Mappningsregel 4	19
3.14 Mappningsregel 5	20
3.15 Mappningsregel 6	21
3.16 Mappningsregel 7	22
3.17 Mappningsregel 8	23
3.18 Mappningsregel 9	24
3.19 Mappningsregel 10	25
3.20 Speciella regler	26
3.22 Mappningstabell (1)	27
3.23 Mappningstabell (2)	29

3.1 Del 3 Mappingsregler

Bild 1

Utbildningsmaterialet består av tre delar:

- Del 1 Introduktion, modell, struktur och innehåll
- Del 2 Kodning
- Del 3 Mappingsregler

Rubrikerna i denna del börjar på siffran 3, eftersom det är tredje delen av utbildningsmaterialet.

3.2 Mappningsregel 1

Bild 2

Mappningsregel 1

Innan man påbörjar mappning av begrepp mot begrepp och termer i ICF, ska man inhämta en god kunskap om

- ICF:s begreppsliga och taxonomiska uppbyggnad
- kapitel, domäner och kategorier inklusive definitioner i den detaljerade klassifikationen

ICF Socialstyrelsen
Klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa
Basår 2005 i International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF)

Socialstyrelsen

Innan du påbörjar mappning av begrepp mot begrepp och termer i ICF, ska du inhämta en djup kunskap om ICF:s begreppsliga område och uppbyggnaden av klassifikationen. Du behöver en djup kunskap om de olika komponenterna samt om de olika kapitlen, domänerna och kategorierna inklusive definitioner för respektive komponent i den detaljerade klassifikationen.

3.3 Mappning

Bild 3

Mappning

- Mappning beskrivs som etablering av innehållsliga samband (semantisk korrespondens) mellan två element som inte tillhör samma område
- Viktigt med kompetensen hos de personer som mappar
- Två personer som mappar
- Kunna säkerställa reproducerbarhet

 Socialstyrelsen

Mappning beskrivs som etablering av innehållsliga samband (semantisk korrespondens/motsvarighet/överensstämmelse) mellan två element som inte tillhör samma område. Ordet område syftar på att mappningsobjekten inte enbart omfattar terminologier utan även uttryck som beskriver företeelser som är relevanta för vården och omsorgen och som återfinns i journaler, akter, kvalitetsregister m.m.

Tänk på följande:

- Eftersom mappningen är beroende av granskarens utbildnings- och erfarenhetsbakgrund kan två bedömare komma till olika slutsatser. De personer som mappar måste ha ingående kunskap om ICF och kunskap inom det område som ska mappas.
- En bedömares mappning bör granskas av ytterligare minst en person, vilket innebär att ett tvåbedömersystem bör vara huvudregeln.
- Mappningen ska bedrivas i sådana former att möjlighet att reproducera (definierat som ”inom statistiken beskrivning av den inbördes överensstämmelsen mellan resultat vid upprepade mätningar av samma storhetsvärde utförda av olika observatörer med olika exemplar av mätinstrument av samma typupprepa” i Nationalencyklopedin) säkerställs. Det ska också finnas etablerade former för att lösa de problem som uppkommer i arbetet.

Reglerna i detta material gäller för mappning av begrepp som gäller hälsorelaterade tillstånd till begrepp i ICF.

Mappningsreglerna för ICF är framtagna med stöd av följande litteratur:

- Cieza, A. et al. (2005). ICF linking rules; an update based on lessons learned. *J Rehabil Med* 37:212-218
- Graneheim, U.H.& Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nursing Education Today*, 24, 105-112.
- Socialstyrelsen (2011). Mappning mellan Klassifikation av medicinska åtgärder och Snomed CT.
- Socialstyrelsen (2013). Metod för mappning till Snomed CT

3.4 Olika typer av mappning

Bild 4

Olika typer av mappning

- Lexikal mappning, dvs. term mappas till term
- Begreppslig mappning, dvs. begrepp mappas till begrepp

I dessa mappningsregler gäller begreppslig mappning

 Socialstyrelsen

Det finns olika typer av mappning såsom mappning mellan termer eller begrepp. Vad menas med begrepp respektive term?

- **Begrepp:** den förståelse en person har av ett språkligt uttryck
- **Term:** ett ord eller uttryck som är specifikt för ett visst ämnesområde

Att mappa är att etablera samband mellan begrepp och/eller term och det finns följande två olika typer:

- **Lexikal mappning** innebär mappning som bygger på termidentitet. Dvs. mappningen sker term till term utan att säkerställa att det är samma begrepp bakom termen.
- **Begreppsbasead mappning** innebär mappning grundad på innehållsmässig överensstämmelse (semantisk korrespondens). Detta innebär att det är innebörden i begreppen som mappas till varandra.

Den begreppsliga mappningen skiljer sig från den lexikala mappningen som bygger på likhet i termer. I vård- och omsorgssammanhang kan man inte förlita sig på lexikal mappning. Den lexikala mappningen kan ske automatiserad, som har fördelen av att det går snabbt, men har nackdelen att den ofta leder till fel eftersom det inte är begreppen som mappas.

Begreppsbasead mappning ska därför användas i alla sammanhang som har betydelse för patientens respektive brukarens säkerhet.

3.5 Mappning – centrala begrepp

Bild 5

Det finns ett antal centrala begrepp som är viktiga att känna till när mappning ska genomföras.

- **Mappningsresultat:** ett innehållsligt samband mellan två begrepp som uppnåts med hjälp av ett för ändamålet valt regelverk.
- **Mappningstabell:** den tabell där mappningsresultatet dokumenteras.
- **Källsystem:** det man mappar från.
- **Målsystem:** det man mappar till.
- **Mappningsriktning:** identifiering av vad som är källa och mål vid mappning.
- **Harmonisering:** med utgångspunkt från mappningsresultatet ges förslag på hur bristande innehållslig överensstämmelse mellan käll- och målsystem ska lösas.
- **Kodning:** den aktivitet som innebär att man anger vilken eller vilka koder som ska användas för att beskriva en företeelse som rör en unik person eller situation. Kodarens val kan inte generaliseras till att gälla alltid.

3.6 Mappning från - till

Bild 6

Mappning från - till

Innan mappningen påbörjas ange

- Källa – varifrån kommer de begrepp och termer ifrån
- Mål – ange vad som begreppen och termerna mappas till

Mappningsreglerna i denna metod gäller för mappningen till ICF – som då är målet

Mappningen sker från ”källa” till ”mål”.

- Källan avser varifrån de begrepp och termer som ska mappas kommer ifrån, t. ex bedömningsinstrument, kvalitetsregister, journal eller akt.
- Mål avser till vad som begreppen och termerna ska mappas till, t.ex. ICF.

Med mappning avses att stämma av begrepp och termer i informationsmängder som ska bli eller är strukturerade i dokumentation mot begrepp och termer i hälsorelaterade klassifikationer, andra kodverk eller Snomed CT.

Detta utbildningsmaterial omfattar mappning av informationsmängder till ICF, som är målet.

3.7 Strukturera information – innan mappning

Bild 7

Strukturera information – innan mappning

- **Strukturera informationen genom att identifiera begreppen i en meningsbärande enhet**
 - Detta kan göras genom att använda innehållsanalys vilket innebär att termer och begrepp markeras i texten
 - För att mappa till ICF identifieras termer och begrepp gällande
 - funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa
 - kan vara aktuellt funktionstillstånd, tidigare tillstånd eller måltillstånd (dvs. det tillstånd som önskas nås) inklusive omgivningsfaktorer och personfaktorer
 - kan även gälla olika behovsområden
- **Ta fram förklaring/anvisning till begreppen**
- **Jämför likheter och skillnader i de identifierade begreppen och sortera bort dubletter vid behov**

 Socialstyrelsen

Informationen som ska mappas kan struktureras med stöd av innehållsanalys, dvs. genom att termer och begrepp identifieras och grupperas. Om du vill fördjupa dig i innehållsanalys kan du läsa Granheim et al (2004). Om detta moment genomförs av två av varandra oberoende personer ökar kvaliteten. Resultatet från de två oberoende personerna jämförs. Om resultatet visar på olikheter diskuteras dessa, för att komma fram till de begrepp som ska mappas.

Skriv ner de identifierade begreppen och termerna, som gäller olika funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa i en nettolista version 1. När du har identifierat begreppet behöver du ta fram förklaring/anvisning som svarar på frågan vad man behöver veta för att ”mena samma sak”. Detta kan ske genom att det redan finns beskrivet i någon form eller så tar man fram det tillsammans med sakkunniga inom området, t.ex. verksamhetsföreträdare. I vissa fall finns det redan definitioner och i andra fall kan termen vara självförklarande.

Förklaringen/anvisningen kan gälla:

- Information om hur informationsmängden används i verksamheten.
- Vilken information som ska dokumenteras i den situation som informationsmängden relaterar till.
- En mer utförlig förklaring/anvisning än vad definitionen ger till ett begrepp.

Utarbeta en förklaring/anvisning genom att:

- Sök i befintliga källor efter förklaringar/anvisningar och ta ställning till om dessa stämmer överens med vad som avses. Ange källan till förklaringen/anvisningen.
- En arbetsgrupp med t.ex. verksamhetsföreträdare bidrar med att ta fram en förklaring/anvisning.
- Förklaringen/anvisningen dokumenteras i mallen.

Jämför likheter och skillnader i identifierade termer och begrepp och sortera bort dubletter om syftet med arbetet är att begreppet endast ska förekomma en gång. Då erhålls en reviderad nettolista version 2.

3.8 Mappning - genomförande

Bild 8

Mappning - genomförande

- Mappningsledare
- Två mappare
 - som arbetar oberoende av varandra
 - som inte arbetar oberoende av varandra

"Då resultatet ska användas i vård och omsorg ska minst två mappare ha deltagit i arbetet"

 Socialstyrelsen

Denna bild handlar om att bestämma vilket arbetssätt som ska användas. Mappningsarbetet utförs av personer med olika roller. Idealet är att tre personer deltar i mappningsarbetet. En person är mappningsledare och de andra två utför själva mappningen. I undantagsfall kan mappningsledaren också vara mappare. Mappningsledaren tar ställning till mappningar där mapparna kommit till olika resultat.

Mappningen kan ske genom följande **två alternativa arbetssätt**:

- två mappare som arbetar oberoende av varandra
- två mappare som inte arbetar oberoende av varandra

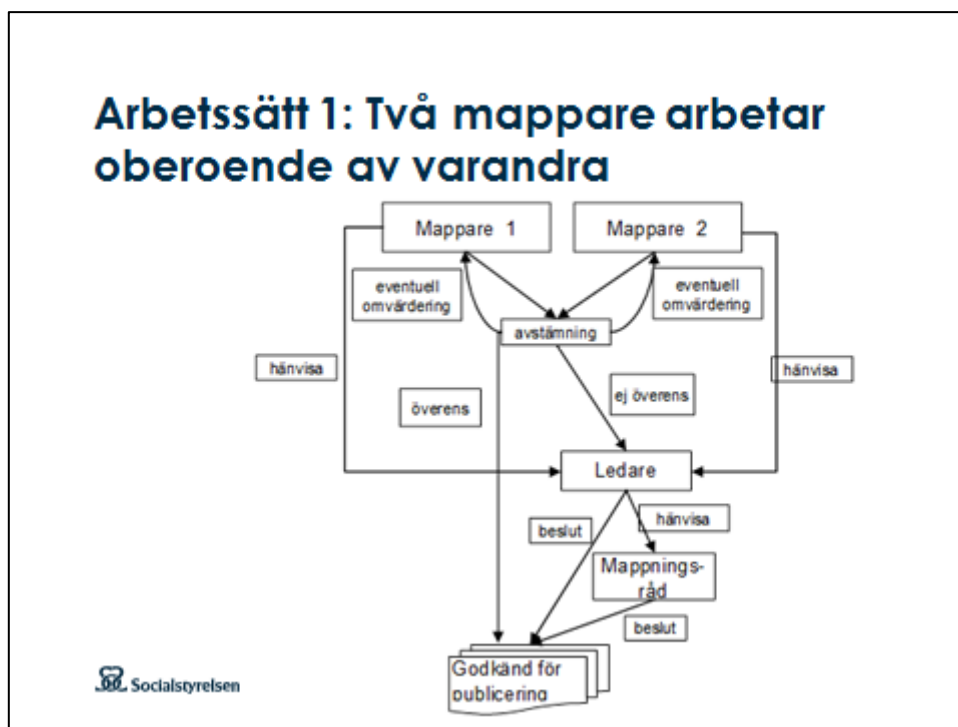
Det är inte ett absolut krav att endera av dessa två arbetssätt ska följas. Mappningsledaren avgör detta beroende på syfte och hur resultatet ska användas. Flödena kan även ”blandas” efter beslut av ledaren.

Då resultatet ska användas i vård och omsorg ska minst två mappare ha deltagit i arbetet.

I situationer där resultatet inte ska användas i praktisk vård och omsorg kan ledaren besluta att mappningen kan utföras av endast en person.

3.9 Arbetssätt 1

Bild 9

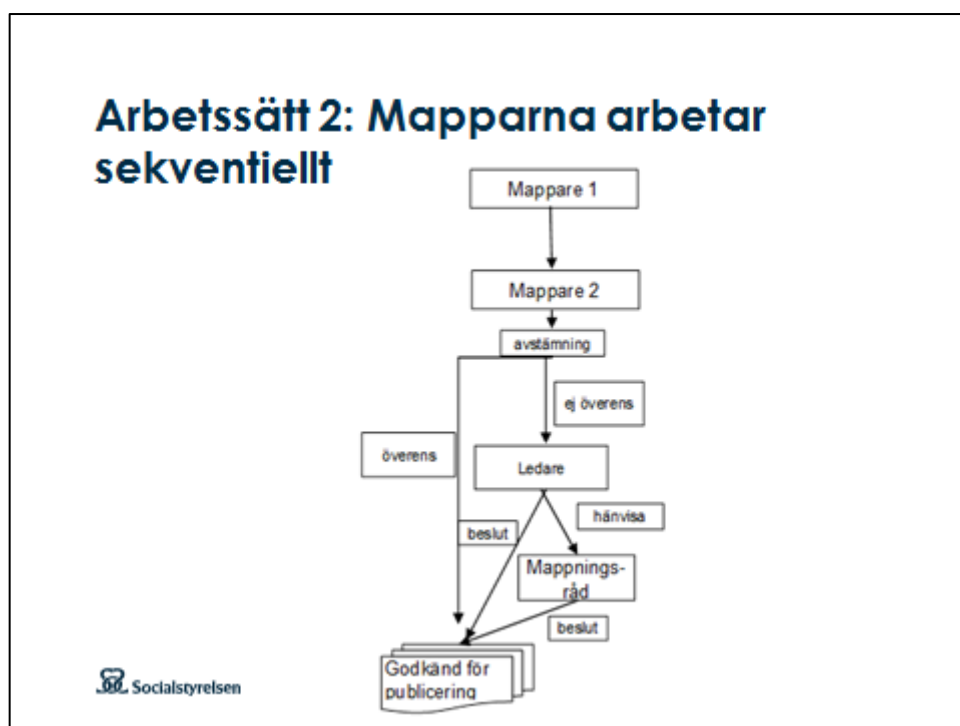
Mappningen utförs av två personer parallellt och respektive mappares resultat blir känt först vid avstämningen. De två mapparna föreslår var för sig mappningslösning. Därefter sker en avstämning. Om mapparnas resultat överensstämmer är resultatet klart. Om överensstämmelse inte uppnås kan mappningsledaren antingen besluta själv efter att ha tagit del av mapparnas argument eller hänskjuta frågan till referensgruppen/mappningsrådet.

Den viktigaste fördelen med detta arbetssätt är att mapparna inte påverkas av varandras arbete vilket ökar möjligheterna för att upptäcka oklarheter i källan eller målet, vilket i sin tur leder till högre kvalitet.

Men arbetssättet är mer resurskrävande än då mapparna arbetar sekventiellt eftersom varje mappare måste ”börja från början”.

3.10 Arbetsätt 2

Bild 10

Arbetsätt två innebär att en av mapparna mappar och därefter lämnar sitt resultat som underlag till mappare nummer 2.

I den förenklade processen har mappare 2 kännedom om den förste mapparens resultat. Om de två kommer fram till samma resultat är resultatet klart för publicering. Om de två inte är överens beslutar antingen mappningsledaren av det befintliga underlaget eller för ärendet vidare till referensgruppen/mappningsrådet.

3.11 Mappningsregel 2

Bild 11

Mappningsregel 2

- Identifiera vilken hälsokomponent som begreppen (termen) ska mappas till
 - Kroppsstruktur (s)
 - Kroppsfunktioner (b)
 - Aktivitet eller delaktighet (d)
 - Omgivningsfaktorer (e)
 - Personfaktor (pf)
- Annat
 - Hälsotillstånd (hc)

 Socialstyrelsen

Mappningsregel 2 innebär identifiering, gruppering, sortering av begreppen och kodning till *typ av hälsokomponent, allmän hälsa eller diagnos och sjukdomstillstånd*.

Hälsokomponenter är följande:

- **Kroppsstruktur (s):** anatomiska delar av kroppen såsom organ, lemmar och deras komponenter
- **Kroppsfunktioner (b):** kroppssystemens fysiologiska funktioner inklusive psykologiska funktioner
- **Aktiviteter och delaktighet (d)** kan delas upp i:
 - **Aktiviteter (a):** en persons utförande av en uppgift eller handling
 - **Delaktighet (p):** en persons engagemang i en livssituation
- **Omgivningsfaktorer (e):** utgör den fysiska, sociala och attitydmässiga omgivningen i vilken människor lever och verkar
- **Personfaktorer (pf):** är den individuella bakgrunden till en persons liv och leverne och utgörs av personliga egenskaper, som inte hör till hälsotillståndet. Dessa faktorer kan bl.a. vara kön, ålder, livsstil, vanor, överlevnadsstrategi, utbildning, yrke, social bakgrund, allmänna beteendemönster och karaktär, individuella psykologiska tillgångar.

Om begreppen inte täcks av hälsokomponenterna kan följande användas

- **Hälsotillstånd (hc):** tillstånd av fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande vid ett visst tillfälle. Det kan vara i form av bland annat sjukdom och relaterade hälsoproblem (exempelvis störning, skada eller trauma och

kan även innefatta graviditet, åldrande, stress, medfödd missbildning eller genetiska anlag) mappas till **hc** som står för hälsotillstånd (health condition).

3.12 Mappingsregel 3

Bild 12

Mappingsregel 3

Varje begrepp (term) ska mappas till den mest precisa ICF-kategorin

Exempel

”Att spela kort och andra spel”

- mappas till **d9200 Lek och spel** på 3:e nivån av ICF
- inte till **d920 Rekreation och fritid** på 2:a nivån av ICF

Konsekvens

Begrepp (term) kan mappas till kategorier på olika nivåer

 Socialstyrelsen

Mappingsregel 3 innebär att varje begrepp (term) ska mappas till den mest specifika ICF-kategorin för att beskriva det begrepp som mappas så exakt som möjligt. Exemplet ”att spela kort och andra spel” mappas till **d9200 Lek och spel** och inte till **d920 Rekreation och fritid** som ligger på en högre nivå och inte är den mest specifika ICF-kategorin.

3.13 Mappningsregel 4

Bild 13

Mappningsregel 4

Använd inte "annan specificerad", dvs. ICF-kategori som slutar på 8

Om begreppet (termen) inte uttryckligen beskrivs i den motsvarande ICF-kategorin, ska ytterligare information dokumenteras

Exempel 1. "Jag är orolig", "orolig" mappas till

b152 Emotionella funktioner och "oro" dokumenteras som ytterligare information

Exempel 2. "smärta i vänster fot/fotled" mappas till

b28015 Smärta i nedre extremitet och "vänster fot/fotled" dokumenteras som ytterligare information

Konsekvens

Uttrymme måste lämnas för extra dokumentation (kommentarer)

 Socialstyrelsen

Mappningsregel 4 innebär att i de fall när begreppet inte finns exakt uttryckt, men det omfattas i vald ICF-kategori, behöver det skrivas ner som en kommentar. Detta resultat kan vara förslag till uppdateringar av ICF. Exemplet visar på "orolig" som mappas till **b152 Emotionella funktioner** och "oro" dokumenteras som en kommentar. Det andra exemplet visar på "smärta i vänster foten/fotled" som mappas till **b28015 Smärta i nedre extremitet** och "vänster fot/fotled" dokumenteras som en kommentar.

3.14 Mappningsregel 5

Bild 14

Mappningsregel 5

Använd inte "ospecificerad" dvs. ICF-kategorier som slutar på 9

Exempel : Hur mycket tycker du att din smärta har förändrat dina relationer med andra?

"dina relationer till andra" mappas till **d7 Mellanmänskliga interaktioner och relationer**

Mappa inte till d799 – Mellanmänskliga interaktioner och relationer, ospecificerad

Konsekvens

Du måste fråga ytterligare frågor om du vill inhämta mer detaljerad information om personens relationer.

 Socialstyrelsen

Mappningsregel 5 innebär att du inte ska använda "ospecificerad", dvs. ICF-kategorier som slutar på 9. I de fall när begreppet inte är tillräckligt beskrivet kan det vara aktuellt att inhämta mer detaljerad information om begreppet för att kunna mappa så specifikt som möjligt. Om du inte har mer detaljerad information ska du använda en ICF-kategori som ligger på högre nivå istället för "ospecificerad".

3.15 Mappingsregel 6

Bild 15

Mappingsregel 6

Om informationen om ett begrepp (en term) inte är tillräckligt för att ta ett beslut gällande den mest precisa ICF-kategorin ska begreppet kodas nd (ej definierat/beskrivet)

Exempel
Obehaglig sidoeffekt av medicinering
sidoeffekt mappas till nd

 Socialstyrelsen

Mappingsregel 6 innebär att i de fall då informationen om ett begrepp inte är tillräckligt definierat eller beskrivet för att besluta om den mest precisa ICF-kategorin ska begreppet kodas med **nd** som står för ej definierat eller beskrivet. Exemplet ”obehaglig sidoeffekt av medicinering” där sidoeffekt inte är tillräckligt beskrivet för att kunna mappas till ICF.

3.16 Mappningsregel 7

Bild 16

Mappningsregel 7

Om begreppet inte finns i ICF men utgör en personlig faktor – använd **pf** (personlig faktor)

Exempel

“Utbildningsnivå - grundskola” mappas till **pf**

Konsekvens

Kommentarer kan vara nödvändiga

 Socialstyrelsen

Mappningsregel 7 innebär att de begrepp som utgör personliga faktorer, t.ex. kön, ålder, livsstil, vanor, överlevnadsstrategi, utbildning, yrke, social bakgrund, allmänna beteendemönster och karaktär, individuella psykologiska tillgångar, mappas till **pf** som står för personfaktorer.

3.17 Mappningsregel 8

Bild 17

Mappningsregel 8

Om begreppet inte finns i ICF och dessutom inte utgör en personlig faktor – använd **nc** (not covered)

Exempel

”Självordsförsök” mappas till **nc**

Konsekvens

Kommentarer kan vara nödvändiga

 Socialstyrelsen

Mappningsregel 8 innebär att de begrepp (termer) som inte finns i ICF och om begreppet inte är en personlig faktor mappas till **nc** som står för (not covered, dvs. ingår inte i ICF). Exemplet visar på ”självordsförsök” som inte finns med i ICF.

3.18 Mappingsregel 9

Bild 18

Mappingsregel 9

Om begreppet avser hälsotillstånd – använd hc

Exempel

Känsla av andnöd pga. astma

Astma mappas till hc

Konsekvens

Kommentarer kan vara nödvändiga. Begreppet kan vid behov mappas till ICD-10-SE kod

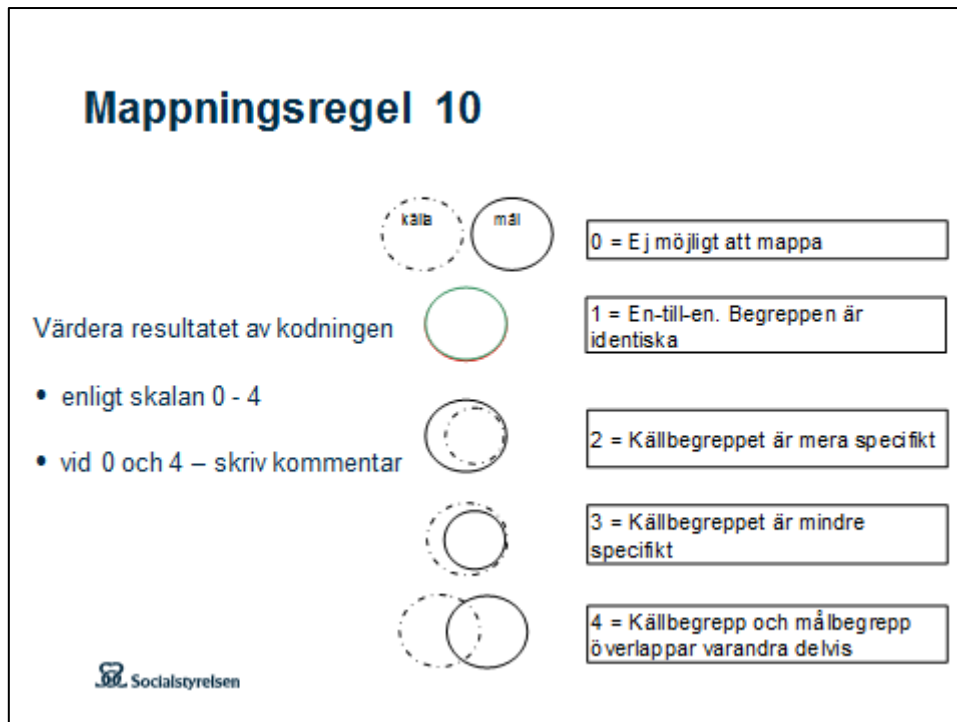
 Socialstyrelsen

Mappingsregel 9 innebär att begrepp som avser hälsotillstånd, som kan vara i form av bland annat sjukdom och relaterade hälsoproblem (exempelvis störning, skada eller trauma och kan även innefatta graviditet, åldrande, stress, medfödd missbildning eller genetiska anlag) mappas till **hc** som står för hälsotillstånd (health condition).

Exemplet visar på ”Känsla av andnöd pga. astma” där ”astma” mappas till **hc**. Här kan lämplig ICD-10 kod användas.” Känsla av andnöd” mappas till d460 Förnimmelser i samband med hjärt-kärlfunktioner och andningsfunktioner.

3.19 Mappningsregel 10

Bild 19

Mappningsregel 10 innebär att resultatet ska värderas av varje mappare. Den perfekta motsvarigheten till ett begrepp kanske inte finns i målsystemet. Källbegreppet kan vara mer eller mindre specifikt i förhållande till ett målbegrepp. Det är värdefullt för de som ska återanvända mappningen att tidigt få en kvalificerad bedömning av det innehållsmässiga sambandet.

Förbindelsen mellan två begrepp bedöms efter hur väl de stämmer överens och enligt en femgradig skala 0 – 4. Användning av kategorierna 0 och 4 ska alltid åtföljas av en kommentar i dokumentationen. Men motivera gärna även andra typer av värderingar. I nedanstående modell visas den femgradiga skalan och vilken korrelation den har till terminologilärans principer. Värdera resultatet utifrån skalan 0-4, där källbegreppet är det som mappas och målbegreppet är ICF/ICF-CY

- 0= ej möjligt att mappa. Detta motsvaras av de begrepp som ej går att mappa till någon av hälsokomponenterna (s, b, d (a/p), e) dvs de som mappas till pf (personfaktor), nc (ingår inte i ICF), nd (ej definierat/beskrivet) och hc (hälsotillstånd).
- 1=en-till-en begrepp. Begreppen är identiska
- 2= källbegreppet är mer specifikt
- 3= källbegreppet är mindre specifikt
- 4= källbegrepp och målbegrepp överlappar varandra delvis.

3.20 Speciella regler

Bild 20

Speciella regler

Mappning av bedömningsinstrument för hälsotillstånd

- Identifiera alla begrepp inom varje fråga och mappa dessa
- Om svarsalternativen innehåller begrepp ska dessa mappas
- Tidsintervall, tidpunkter (ex. under den senaste veckan), mappas inte till ICF
- Om en fråga förklaras med stöd av exempel som består av begrepp ska dessa också mappas

Mappning av åtgärder, insatser och aktiviteter inom vård och omsorg

- Identifiera inriktningen för olika typer av åtgärder, insatser och aktiviteter inom vård och omsorg
- Mappa inriktningen till ICF (ex. Minnesträning mappas till b144 Minnesfunktioner)

 Socialstyrelsen

Det finns speciella regler för mappning av informationsmängder i bedömningsinstrument samt mappning av åtgärder eller insatser.

När det gäller mappning av bedömningsinstrument behöver du identifiera alla begrepp som kan finnas i varje fråga och svarsalternativ. Därefter sker mappningen på samma sätt som i de tidigare mappningsreglerna. Om en fråga förklaras med stöd av exempel som innehåller begrepp som ska mappas noteras dessa och mappas på samma sätt som tidigare beskrivits.

När det gäller att mappa olika åtgärder eller insatser så identifieras vilken inriktningen är för åtgärden eller insatsen. I vissa fall kan mer information behöva inhämtas för att kunna genomföra mappningen av inriktning för de utredande, behandlande eller stödjande samt uppföljande aktiviteterna inom vård och omsorg.

Exempelvis Blodtrycksmätning mappas till b420 Blodtrycksfunktioner, Röntgenundersökning – handled mappas till s73011 Handled, Minnesträning mappas till b144 Minnesfunktioner, Kontinensträning mappas till b620 Urineringsfunktioner, Stresshantering mappas till d240 Att hantera stress och andra psykologiska krav, Träning i att använda transportmedel mappas till d470 Att använda tranportmedel.

3.22 Mappningstabell (1)

Bild 22

Mappningstabell (1)	
<ul style="list-style-type: none">• Bedömare• Meningsbärande enhet• Begrepp• Beskrivningstext• Hälsokomponent• ICF/ICF-CY kod• Benämning ICF/ICF-CY• Mer detaljerat begrepp• Värdering av resultat• Kommentar	<ul style="list-style-type: none">• Kod med bedömningsfaktor<ul style="list-style-type: none">– Värdering av resultat för bedömningsfaktor– Kommentar

 Socialstyrelsen

Mappningstabellen har följande kolumner:

Bedömare: här anges vem som är bedömare.

Meningsbärande enhet: dokumentera den mening eller bisats som innehåller ett eller flera begrepp som ska mappas. Vid mappning av instrument skrivs både frågan och svarsalternativ. Exempel är ”kan gå 50 meter”.

Term/begrepp: dokumentera det begrepp (term) som ska mappas.

Beskrivningstext: dokumentera eventuell definition eller beskrivningstext av begreppet.

Hälsokomponent: börja med att ange vilken hälsokomponent som motsvarar begreppet. Det kan även vara annat som Hälsotillstånd. Om begreppet inte är tillräckligt tydligt uttryckt så det går att mappa anges **nd** (not defined/inte definierat eller beskrivet). Om det inte är en hälsokomponent eller annat anges **nc** (not covered/ingår inte i ICF).

ICF-kod: här noteras koden för den mest precisa ICF-kategorin. Det kan vara en eller flera koder som behövs för att täcka begreppets innebörd. Om ICF-CY används som mål ska detta anges.

Benämning: notera benämningen på ICF-kategorin.

Mer detaljerat begrepp: dokumentera eventuell ytterligare information om begreppet är mer detaljerat än vald ICF-kategori.

Värdering av resultat: Värdera resultatet utifrån skalan 0-4, där källbegreppet är det som mappas och målbegreppet är ICF/ICF-CY

- 0= ej möjligt att mappa. Detta motsvaras av de begrepp som ej går att mappa till någon av hälsokomponenterna (s, b, d (a/p), e) dvs de som

mappas till pf (personfaktor), nc (ingår inte i ICF), nd (ej definierat/beskrivet) och hc (hälsotillstånd).

- 1=en-till-en begrepp. Begreppen är identiska
- 2= källbegreppet är mer specifikt
- 3= källbegreppet är mindre specifikt
- 4= källbegrepp och målbegrepp överlappar varandra delvis.

Kommentar: Användning av kategorierna 0 och 4 ska alltid åtföljas av en kommentar i dokumentationen. Men motivera gärna även andra typer av värderingar.

Kod med bedömningsfaktor: om begreppet som mappas även innehåller en värdering av funktionstillståndet i form av funktionsnedsättning, strukturavvikelse, aktivitetsbegränsning, delaktighetsinskränkning eller om omgivningsfaktorerna är hindrande eller stödjande kodas detta med hjälp av bedömningsfaktorerna (se del 2 i utbildningsmaterialet).

Värdering av resultat gällande bedömningsfaktorn: Detta sker på motsvarande sätt som värderingen i steget tidigare. Värdera resultatet utifrån skalan 0-4, där källbegreppet är det som mappas och målbegreppet är bedömningsfaktorerna i ICF/ICF-CY

- 0= ej möjligt att mappa.
- 1=en-till-en begrepp. Begreppen är identiska
- 2= källbegreppet är mer specifikt
- 3= källbegreppet är mindre specifikt
- 4= källbegrepp och målbegrepp överlappar varandra delvis.

Kommentar gällande bedömningsfaktorer: Användning av kategorierna 0 och 4 ska alltid åtföljas av en kommentar i dokumentationen. Men motivera gärna även andra typer av värderingar.

3.23 Mappningstabell (2)

Bild 23

Mappningstabell (2)												
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Bedömare	Mätning-bärande enhet	Begrepp	Beskrivnings-text	Hälsokomponent (s,b,d(a/p),e) samt hälsotillstånd som ej är kodbart till ICF/ICF-CY	ICF-kod/ICF-CY-kod	Benämning	Mer detaljerat begrepp	Värdering av resultat	Kommentar	Kod med bedömningsfaktor	Värdering av resultat - bedömningsfaktor	Kommentar - bedömningsfaktor
				s=kroppsstruktur b=kroppsfunktion d=aktivitet/delaktighet a=aktivitet p=delaktighet e=omgivningsfaktorer pf=personfaktorer hc= hälsotillstånd nd= inte definierat/beskrivet nc= ingår inte i ICF				0= ej möjligt att mappa 1=en-till-en begrepp. Begreppen är identiska 2= källbegreppet är mer specifikt 3= källbegreppet är mindre specifikt 4= källbegrepp och målbegrepp överlappar varandra delvis.				

 Socialstyrelsen

All dokumentation av mappningen sker i en mappningstabell och enligt beskrivningen i föregående bild. Mappningstabellen finns att ladda ner på Socialstyrelsens hemsida.

Det är viktigt att resultatet från mappningen förvaltas om det ska användas i dokumentation inom vård och omsorg. Därför bör ansvarig för resultatet av mappningen (dokumentationen om arbetet, underlaget, mappningstabellerna) utses. Det kan bli aktuellt att se över mappningen om källan eller målet förändras.

Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se
Utbildningsmaterial om ICF och ICF-CY

